

ಭಕ್ತ ಕನಕದಾಸರು - ೧

ಕಥೆ : ಟಿ.ಎಂ. ಸುಂದರರಾಮನ್

ಚಿತ್ರ : ಶಂಕರ್

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಾಡವೆಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಖೇರಪ್ಪನೆಂಬ ಧನಾಯಕನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಿಗೆ 'ತಿಮ್ಮಪ್ಪ'ನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ತಿಮ್ಮಪ್ಪನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ದೈವಭಕ್ತ. ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯು ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು.

1 ಬಾಲಕ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಜನೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಹಾವು ಬಂತು. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೆದರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮರಳಿ ಬಂದರು.

2 ಒಂದು ದಿನ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಸ್ನೇಹಿತರೇ, ಈ ಚಿನ್ನದಿಂದ ನಾವು ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಣ. ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡೋಣ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ನಿನ್ನ ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವಾಗ ಹಾವು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು. ಹಾವನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಿನಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲವೇ?

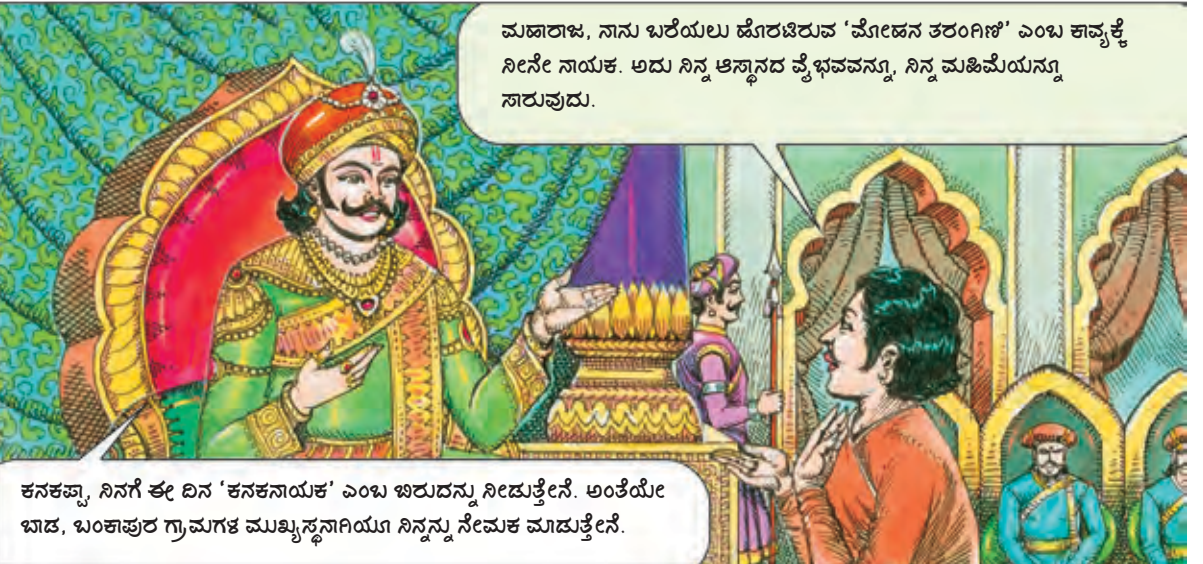

ಹಾವೆ? ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನೇ ಕಂಡೆ.

ನಿನಗೆ ಈ ಚಿನ್ನ ಸಿಕ್ಕಿತು; ಆದರೆ ಸಂಪತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಉಳಿದವರಿಗೆ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿಲ್ಲವೇ. ಎಂಥ ಉದಾರ ಹೃದಯ ನಿನ್ನದು! ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ 'ಕನಕಪ್ಪ' ಎಂದೇ ಕರೆಯೋಣ.

3 ಕನಕನು ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಪಾರ ಹಣವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ. ಅವನೊಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಕವಿಯು ಆಗಿದ್ದ. ರಾಜನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ಕನಕನನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿದ.

ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ಬರೆಯಲು ಹೊರಟಿರುವ 'ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೇ ನಾಯಕ. ಅದು ನಿನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದ ವೈಭವವನ್ನೂ, ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಸಾರುವುದು.

ಕನಕಪ್ಪ, ನಿನಗೆ ಈ ದಿನ 'ಕನಕನಾಯಕ' ಎಂಬ ಉಪನಾಮ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬಾಡ, ಬಂತಾಪುರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

4 ಕನಕನಾಯಕನು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಜನರ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು 'ತಿರುಪತಿಗೆ ಇಾ' ಎಂದು ಕರೆದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಹೀಗೆಂದು ಕರೆದ ಭಗವಂತನ ಹಿಂದೆ ಕನಕನು ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಕನಸಾಗಬಿಡಿತು. ಹಲವು ಬಾರಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಕನಸು ಬಿದ್ದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿದುಬಿಡಿತು.

6 ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದೇವರು ಕನಕನಾಯಕನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ.

ಕನಕಾ! ನೀನು ನನ್ನ ದಾಸನಾಗು.

ದೇವಾ, ಮೊದಲು ನಾನು ಗಾಯಗಳನ್ನು ವಾಸಿ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, ಬದುಕಿ ಉಳಿಯ ಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನಕ, ಈ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡದೆ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದೆ. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಒಂದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾಡಿ ಮಾಡಿದವನು ಯಾರೆಂದುಕೊಂಡೆ ?

ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ವಿವರಣಾಪವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ. ಭಗವಂತನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಅವನ ಗಾಯವೆಲ್ಲವೂ ವಾಸಿಯಾಯಿತು. ಅನಂದದಿಂದ ಪರವಶನಾಗಿ ಅವನು ಸರ್ತಿಸತೊಡಗಿದ.

5 ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕನಕನು ರಾಜರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ವೈರಿಗಳು ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು; ಕನಕನಿಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನು ಗಾಯಾಳುವಾಗಿ ನರಳಿದ. ಅವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬತನು ಅವನಿಗೆ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ಇರಿದ.

ಅಯ್ಯೋ, ಪಾಪ! ನಮ್ಮ ಕನಕನಾಯಕನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಏನು ಬಂದಿದೆ. ಅವನು ಉಳಿಯುವನೆ ?

ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಅವನಿಗೇನೂ ಆಗದು. ಒನ್ನಿ, ಅವನಿಗೆ ಆರೈಕೆ ಮಾಡೋಣ.

7 ದೇವರ ದರ್ಶನದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯವೊಂದಿರ ಕನಕನಾಯಕನು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ. ಅಡಂಬರದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸರಳವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಅವನು ನಡೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತ, ತೀರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಅವನು ಊರೊಂದಿಗಾಗಿ ಸಂಚಾರ ಹೊರಟ.

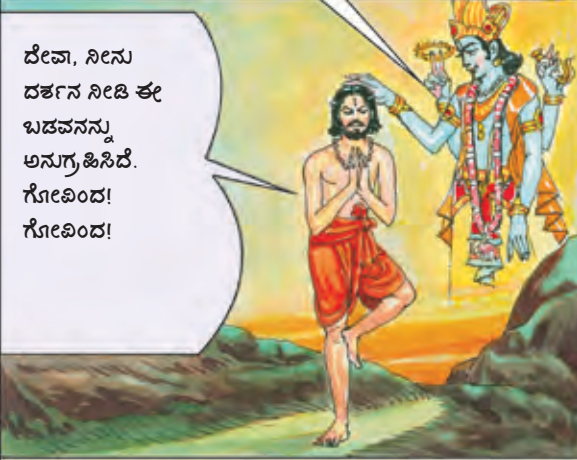

8

ಕನಕದಾಸನು ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಒಂಚಿಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ತನ್ನನ್ನು ದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ಅವನು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಿದ.

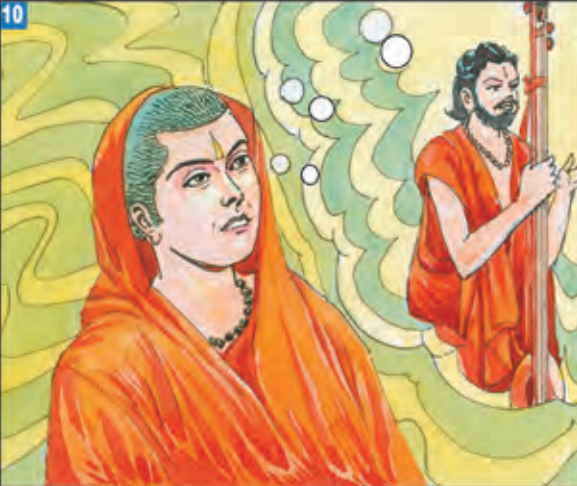
ಕನಕ, ನೀನು ಕ್ಷಣಲೇ ಬಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು.

ದೇವಾ, ನೀನು ದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಕ್ಷೇ ಬಡವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಗೋವಿಂದ! ಗೋವಿಂದ!

ದೇವರ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಅವನು ಬಾಡ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ. ಅವನ ತಾಯಿ ಆಗ ದೈವಾಧೀನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವನ ಪಾಲಿಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಬಂಧನವೂ ಕ್ಷಣ ಕಡಿಮೆ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡ. ಕನಕಪ್ಪ 'ಕನಕದಾಸ' ನಾದ.

10

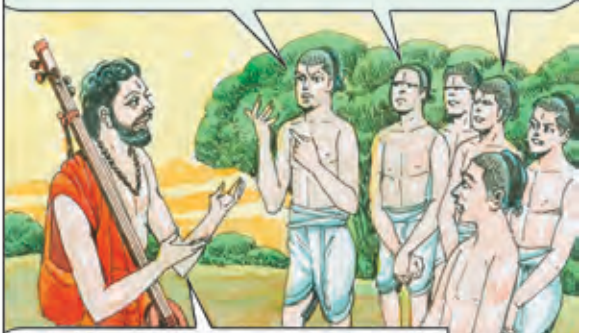

ಕನಕ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರಿಗೆ ವಿವೃದ್ಧಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂತು. ಅವರು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೋಗಬಂದು ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕನಕನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

9

ಕನಕನು ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರನ್ನು ತನ್ನ ಗುರುವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದ. ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ...

ಏಯ್, ಯಾರು ನೀನು? ಯಾವ ಜಾತಿ ನಿನ್ನದು? ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ?

ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಕಾಣಲು ನಾನು ತುಂಬ ದೂರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕ್ಷೇ ಬಡವನಿಗೆ ಜಾತಿ, ಊರು ಎಲ್ಲವೂ? ಔದೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನನ್ನ ಮನೆ. ಆಕಾಶವೇ ನನಗೆ ಸುರು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ನನ್ನ ಒಡೆಯ.

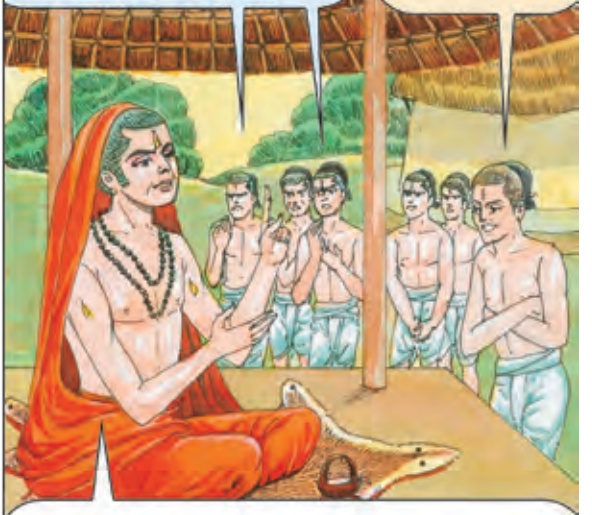
ಎಂಥ ಸೊಕ್ಕು ಇವನಿಗೆ!

11

ಇದು ಇನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆಯದ ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಅಸಹನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

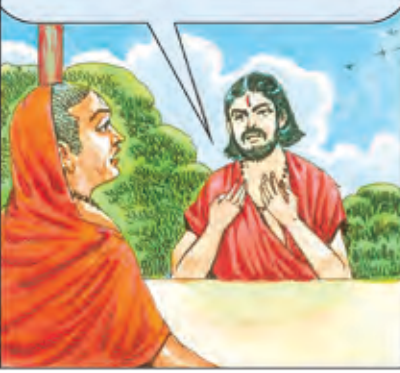
ಇದೇನು? ನಾವು ಕ್ಷೇ ಕೆಳಜಾತಿಯವನೆಂಬಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆ?

ಗುರುದೇವ, ಅವನ ಸ್ಥಾನ ಯಾವುದು ಅಂತ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು.

ಶಿಷ್ಯಂದಿರೇ, ಕನಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತನಕಾರ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿ. ಅವನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪರಮಭಕ್ತ. ಅವನನ್ನು ಕೆಳಜಾತಿಯವನು ಎಂದು ಹಜಯಬೇಡಿ.

12 ಗುರುದೇವ, ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನಾನೇ
ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ. ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಯಾರೂ ತೊಂದರೆ
ಪಡಬಾರದು.

ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಕನಕನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಇತರ
ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.
ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ಈಶೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು
ವಿವರಿಸಿ, ಒಳಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು
ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟರು. ಯಾರೂ
ಕಾಣದಂತೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಕನಕನೊಬ್ಬನೇ
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ...

ಒಂದು ದಿನ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಆಗತಾನೇ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು..

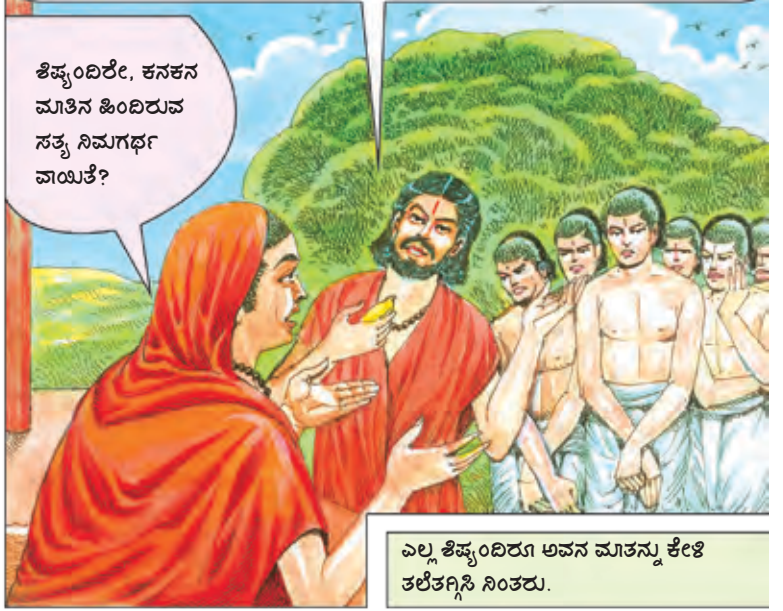
ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರಿ?

ಗುರುಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವಿದೆ.

ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವೇ ಇತ್ತು. ಕನಕನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು
ತೋರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಘಟನೆಯಿದು.

13 ಗುರುಗಳೇ, ವಿಷ್ಣು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣದಂತೆ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುವುದು ಹೇಗೆ
ಸಾಧ್ಯ?

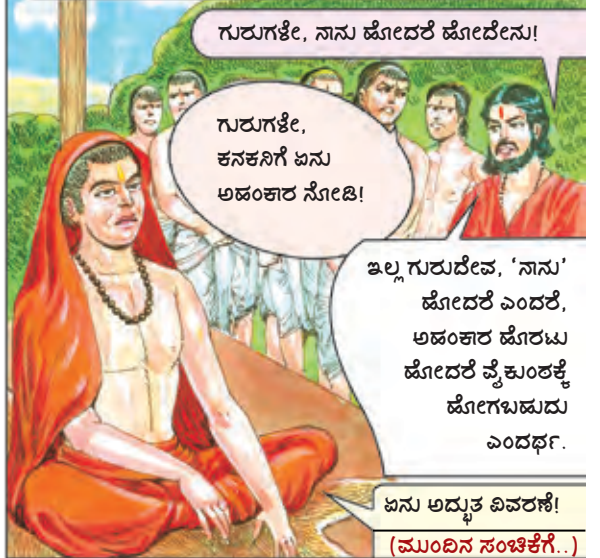

ಶಿಷ್ಯರಿಂದೇ, ಕನಕನ
ಮಾತಿನ ಹಿಂದಿರುವ
ಸತ್ಯ ನಿರ್ಮೂಲಕ
ವಾಯಿತೆ?

ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತರು.

15 ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಗುರುಗಳು ಶಿಷ್ಯರಿರನ್ನು ಕೇಳಿದರು,
“ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೋಗಬಲ್ಲರು?” ಎಂದು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಅವರು ಯಾರಿಗೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಗುರುಗಳೇ, ನಾನು ಹೋದರೆ ಹೋದೇನು!

ಗುರುಗಳೇ,
ಕನಕನಿಗೆ ಏನು
ಅಡಂಕಾರ ನೋಡಿ!

ಇಲ್ಲ ಗುರುದೇವ, 'ನಾನು'
ಹೋದರೆ ಎಂದರೆ,
ಅಡಂಕಾರ ಹೊರಟು
ಹೋದರೆ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಹುದು
ಎಂದರ್ಥ.

ಏನು ಅದ್ಭುತ ವಿವರಣೆ!
(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ..)

ಯಾವ 'ಅಡಂ' ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂತಾಪಿಸಿದ್ದಾಗಿ, ಕಾಮಕಾಂಚನಾಸಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೋ ಅದು 'ಕೆಟ್ಟ ಅಡಂ'.
'ದಾಸ ಅಡಂ', ಎಂದರೆ ನಾನು ಭಗವಂತನ ದಾಸ, ನಾನು ಆತನ ಭಕ್ತ ಎಂಬ ಭಾವ ಕೆಡುಕಾದುದೇನಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು
ಅದು ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

— ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು

